

Slourenski dom

Štev. 93

V Ljubljani, 23. aprila 1936

Štev. 1.

Abesinci se branijo 6 mesecev brez Adis Abebe

Abesinci vrgli Italijane nazaj do Desija

General Graziani ranjen? - Abesinke na bojiščih

Addis Abeba, 23. aprila. Abesinske čete so pod poveljstvom neguša zavzele pred prihodom Italijanov v bližino Addis Abebe utrjene položaje na gorovjih in ob robu sotesk severno od glavnega mesta. Italijani so mislili, da bodo lahko z naglim prodorom brez topništva zavzeli glavno mesto, o katerem so vedeli, da je izpraznjeno in brez obrambe. Zanašali so se, da so abesinske čete izgubile glavo in da je zavlada med njimi zmeda. Po drugi strani so hoteli Italijani na vsak način izpolniti povelje svojega vodstva, ki je zahtevalo, da zavzamejo Addis Abebo na rojstni dan Rima.

Abesinci so svoje položaje branili s silno majhnim številom čet, toda kljub temu napad italijanskih lahkih oddelkov v noči pred 21. aprilom ni uspel. Po krvavi nočni bitki so Abesinci vrgli italijanske čete nazaj ter prešli v napad, tako da so se Italijani morali umakniti nazaj proti Desiju.

Ta italijanski poraz je treba pripisovati italijanskemu prenapetjenju, ki je hotelo Addis Abebo zavzeti na mah.

V Addis Abebo je prišel abesinski prestolonaslednik ter začel organizirati obrambo mesta.

Iz italijanskega glavnega stana poročajo, da se 125 km severno od Addis Abebe vrši že dva dni ogorčena in krvava bitka med abesinskimi partizani in med prvimi oddelki italijanske armade. Izgube so na obeh straneh zelo velike, italijanski zdravilniki pravijo, da so med ranjenci in mrtvimi našli dosti več žensk kakor moških.

Iz krogov inozemskih poročevalcev so se razširile vesti, da je bil general Graziani v teh bojih ranjen. To sklepajo iz dejstva, da je iz Rima nenadno odpotoval eden najboljših italijanskih kirurgov profesor Bastianelli in prispel v Mogadiscio. Italijanska uradna poročila to zanikajo, kakor tudi vesti o porazu.

Addis Abeba, 22. aprila. AA. (Reuter) Trde, da so Abesinci po ves dan trajajoči bitki včeraj vrgli Italijane s položajev na gori Tarmabiji med Desijem in Addis Abebo. Odločitev je padla po ogorčenem nočnem napadu Abesincev, ki je Italijane prisilil k naglemu umiku.

Pomirjenje v Adis Abebi

Addis Abeba, 23. aprila. AA. (DNB) Po vzne-
mirjenju zadnjih dni, je v abesinski prestolnici za-
vladal popoln mir. Poročila s severnega bojišča
javljajo, da so abesinske čete južno od Desija zi-
lavo upirajo. Tudi italijanski napadi na Sasabane
in Dagabur so se izjalovili. Na podlagi teh po-
ročil trdi v tujstvenih vojaških krogih, da se je
vojaki položaj za abesinsko vojsko zadnje dni
znatno popravil. Tu prevladuje vtis, da z zavzet-
jem Addis Abebe po italijanskih četah vojne še ne
bo konec. Poudarjajo, da se abesinske čete v za-
hodni Abesiniji lahko še šest mesecev bore.

Abesinci razdirajo ceste

Addis Abeba, 23. aprila. b. Reuterjev dopisnik
je s severnega bojišča izvedel, da je abesinsko
vojno poveljstvo izbralo 100 najspretnejših in naj-
hrabrejših vojakov in jim poverilo nalogo, da raz-
dirajo ceste, ki vodijo iz Desija v Addis Abebo.
Vojaki so že ves čas na delu in so onesposobili za
promet že velik del te ceste. Razdiralna dela se
vršijo 100 milj severno od Addis Abebe. Da je
abesinsko poveljstvo določilo za to delo tako malo
ljudi, je razlog v tem, da bi večje čete italijanska
letala kaj hitro odkrila in jim z bombami onemo-
gočila sleherni del. Italijanski letalci neprestano
iščejo in obstreljujejo vsakega posameznega vo-
jaka, toda, ker teče cesta po soteskah, ki so zelo
zavite, se letala ne morejo spuščati tako nizko, da
bi bilo njihovo obstreljevanje uspešno. Ta najno-
vejši abesinski bojni način, je Italijanom zelo ne-
pričiten, ker so proti njemu brez moči in morajo
hoditi pred novimi četami tehnični oddelki, da po-
pravljajo ceste zdaj tu, zdaj tam. Abesinci so iz-
brali najslabši in najneprehodnejši del ceste pred
prelazom Shulameda.

Zadnji vlak za Džibuti

Addis Abeba, 23. aprila. b. Včeraj je iz pre-
stolnice odšel zadnji vlak v francosko pristanišče
Džibuti. Z njim so odpotovali člani holandskega
Rdečega križa ter kapitan Mead, ameriški vo-
jaški ataše pri poslanstvu v Addis Abebi. Poleg
tega se je odpeljalo do morja tudi večje število
inozemskih prebivalcev iz Addis Abebe. Vsi tisti,
ki so pač mogli zapustiti svoje službe in svoja
mesta. Potniki so bili v silnem strahu, ker so se
bali, da bi italijanski avijoni za vlak obstreljevali.
Doddaj še ni vesti, ali je prišel vlak srečno do
morja ali ne.

Belgijski častniki beže pred nemiri

Džibuti, 23. aprila. b. Včeraj je došel sem
poseben vlak iz Addis Abebe. Z njim so se pripe-
ljali v francosko pristanišče belgijski častniki, ki
so bili v službi abesinskega cesarja. Ko so jih ino-
zemski častniki vprašali, zakaj so tako nenadno
zapustili abesinsko prestolnico, so dejali, da so v
notranjosti države izbruhnili nemiri, zaradi katerih
je sleherna vojaška organizacija postala nesmiselna.
Belgijski častniki so tvorili štab neguševe vojske.

Praske

Desije, 23. aprila. AA. Stefani poroča: Itali-
janska letala so včeraj napadla 60 km južno od
Adis Abebe med Voralom in Difarjem z bom-
bami in strojnimi neko abesinsko kolono, ji pri-
zadejala velike izgube in jo pognala v beg in raz-
gnala. Dopolnje so letala zopet našla to kolono
in jo razgnala. Poprej pa so južno od Dobe in

niže od Santara izvršila napad na močne od-
delke abesinskih vojakov, ki pripadajo armadi ce-
sarja, ki je bila poražena pri jezeru Ašangi. Ita-
lijanska letala nadzirajo prometne zveze na jugu
od Desija in pode zaostale neguševe čete.

Magadiš, 23. aprila. AA. Reuter poroča: V
pokrajini Ogaden je italijanska glavna kolona pri-
šla do Dukuna, ki je 15 km severozapadno od
Alfuda. Glavni del motorizirane kolone domači-
nov je prišel na vzporedni cesti do Sagage, glav-
ni del osrednje kolone, pa je prišel 40 km sever-
no od Vardaba. Po zmagi libijske kolone pri
Onagobi so našli na bojišču 3300 Abesincev. Po-
leg tega so Abesinci izgubili tudi svoja prevozna
sredstva — avtomobile itd. Največji del abesin-
ske vojske je bil razbežal po Sikarju. Na italijan-
ski strani je bilo 1100 mrtvih in ranjenih.

Odpor še ni strl

London, 23. aprila. AA. Reuter poroča: Na
ogadenski fronti so krila armade generala Grazi-
anija prešla Sasabanhe na eni strani in Dagame
na drugi strani. Njihovo napredovanje v smeri
proti Hararju in Djidigi bo oviralo deževje, ki je
začelo padati.

S severne fronte ni nobenih vesti. Po vesteh
iz eritrejskega vira so italijanske predhodnice že
prišle na 80 km oddaljenosti od prestolnice na eni
izmed cest, ki vodijo proti Addis Abebi iz Desija.
Te vesti pa demantirajo vesti iz abesinskega vira,
ker so Abesinci sklenili, da bodo pognali z dina-
mitom v zrak ceste na hribih, 150 km od Addis
Abebe. Te ceste zaradi teh eksplozij ne obstoje
več, razvale pa so jih še reke, ki so zaradi eks-
plozij spremenile smer. Abesinci so razmestili

Načrti belgij. angl. in franc. generalnega štaba

Kaj bodo branile armade?

London, 23. aprila. o. Angleška zbornica je
potrdila vse sklepe, ki so jih sprejeli angleški, in
francoski in belgijski zastopniki generalnih šta-
bov, na zadnjih posvetovanjih v Londonu. Sele pri
tej razpravi so prišli v javnost nekateri podatki
o tem, kaj ti sklepi važnega in bistvenega vse-
bujejo.

Zastopniki vseh treh generalnih štabov so se
spoznale glede razdelitve moči pri obrambi in
primeru kakega napada s treh strani. Načrt, ki
so ga izdelali, določa, da bo angleška armada
sama s svojimi zračnimi, vodnimi in kopnimi sila-
mi branila Belgijo in Holandsko, če bi Nemčija
napadla tudi to. Angleži hočejo s tem, da bi svo-
je čete vrgli na evropsko celino, prehiteli sle-
herni napad, ki bi bil namenjen Angliji.

Francoska armada bo po teh sporazumih

Zveze s Palestino pretrgane

Kairo, 23. aprila. o. Položaj v Palestini po-
staja vsebolj zapleten in napet. Kljub včerajšnjemu
proglasu angleškega visokega komisarja na pale-
stinsko prebivalstvo, se ni razburjenje nič poleglo.
Nemiri so se pomnožili in razširili celo na kraje, ki
so do zdaj bili mirni in kjer ni judovskega pre-
bivalstva. V začetku so nemiri imeli ost proti Ju-
dom, zaradi nastopa angleške policije in vojaštva
pa se uporniki in demonstrantje obračajo vsebolj
proti angleški upravi. Od včeraj popoldne so vse
zveze tako železniške, kakor brzojavne in tele-
fonske s Palestino pretrgane. Večerni ekspres iz
Jeruzalema v Kairo sinoči ni došel.

Z ozirom na to, je treba sklepati, da v Pale-
stini še daj časa ne bo prišlo do pomirjenja.
Stavke vseprek

Kairo, 23. aprila. AA. (Havas) Iz Jeruzalema
poročajo, da so zastopniki Zidov sklenili pozvati

prava gnezda s strojnimi izza sten, ki so nad ce-
sto, toda italijansko letalstvo je začelo bombardi-
rati celo ta gnezda in obsipava z ognjem iz stroj-
ne celo manjše skupine abesinskih vojakov.

Dopisnik Reuterja poroča iz Addis Abebe, da
prijod prestolonaslednika pomiril prebivalstvo
in se je panika polegla. Najboljši dokaz za to, da
Italijani še niso tako blizu, je to, da je vlak za
Džibuti redno krenil iz Addis Abebe. Na vlaku je
bilo mnogo manj polnikov, kakor pa jih je bilo
zadnje dni. O zmagi Abesincev se izvejo sledeče
podrobnosti: italijanske čete so izvršile nekaj na-
padov na goro Tarmi Jabir, ki je ob glavni cesti
med Desijem in Addis Abebo. Gardisti prestolona-
slednika so odbili ta napad in prizadejali Italija-
nom mnogo izgub. Ko je nastala noč, so se Abe-
sinci kot mačke spuščali ob strminah po stezah, ki
so se kozam nepristopne in izza hrbta napadli ita-
lijanske oddelke in jih pognali v beg. Italijani so
ob tej priliki pustili na bojišču eno radiopostajo in
veliko število pušk.

Italijanska letala so včeraj metala nad Anko-
berom letake in jim sporočila, da bo Ankober svo-
boden čez dva dni. V teh letakih pozivajo prebi-
valstvo pokrajine Gala, da naj se ne upira Itali-
janom.

Dopisnik iz Berbere poroča, da tam ni nič
znanega o tem, da bi angleške državljane z letali
prepeljali iz Addis Abebe v angleško Somalijo.
Cesarica Manen in princeza Cahai sta snoči spre-
jeli Reuterjevega dopisnika in mu s solznimi očmi
predali apel vsem narodom sveta. Princeza Cahai
je prevedla apel na angleški jezik. Cesarica prosi
ves svet, da naj pomaga Abesiniji, dokler je še
čas. Na koncu izjavlja, da bo do konca ostala s svo-
jim narodom.

imela nalogo, da brani izključno obmejno ozemlje
med Nemčijo in Francijo, ki ga varuje že nepre-
magljiva Maginotova podzemna utrjena črta. —
Vzhodni del bodo branile samo francoske čete,
zahodnega pa francosko-belgijske. — Zvezo med
oddelki obeh vojska in oskrbovanje čet z žive-
žem in strelivom naj omogoči in pospeši nova
široka, najmodernejša vojaška cesta iz severo-
vzhodne Francije v vzhodno Belgijo.

Kar se tiče letalske obrambe, so se spora-
zumeli v tem, da bosta dve belgijski in eno fran-
cosko veliko letališče služili kot izključno opo-
rišče angleškemu letalstvu.

Z ozirom na negotovost, ki je v Evropi vla-
dala zadnje čase, pozdravljajo angleški listi te
načrte in sporazume generalnih štabov kot prvo
prijemljivo dejstvo pri obrambi evropske varnosti.

svoje rojake, da se začasno preselijo v kraje, kjer
imajo Zidje večino. Sklenjeno je, da se bodo Zidje
preselili v Telaviv.

Iz raznih krajev poročajo o požigu hiš. Gaše-
nje je otežkočeno zaradi vetra, ki divja tačas v
teh krajih.

Večina židovskih listov obsoja dokaj popust-
ljivi nastop oblasti nasproti Arabcem. Naknadno
se je izvedelo, da je oseba, ki je dobila poškodbe
pri nedavnih neredih v Jaffi z nožem, zdaj svojim
ranam podlega.

Stavka v Jeruzalemu se nadaljuje. Skoraj vse
arabske trgovine so zaprte. Muslimanski voditelji
vsearabske zveze so sklenili nadaljevati stavko, do-
kler ne dobe Arabci zadoščenja. Arabci zahtevajo
za zdaj, da se prepove priseljevanje Zidom v Pale-
stino, že naseljenim Zidom naj se pa določi biva-
lišče samo v nekaterih krajih.

Nesodobnosti Ljubljane

Na Ambrožovem trgu.

Za vojno obrambo Belgije

Bruselj, 23. aprila. AA. (Havas). Tu je začela
zasedati mešana komisija narodne obrambe, ki
ima nalogo proučiti sedanje stanje belgijske vojs-
ke glede na obrambo domovine. Na današnji
seji je predsedoval socialistični poslanec Huben.
Seje se je udeležilo 11 višjih častnikov, med nji-
mi več generalov. Minister za narodno obrambo
Deveze je v svojem govoru poudarjal, da bi bilo
treba ravnati se po nasvetih mešane komisije 28
članov glede določitve vojaške službe v kadru,
da se zajamči trajna zaščita meja. Deveze je do-
dal: Po zasedanju odbora 28. dajo tehniški raz-
voj vojske, ponovna oborožba Nemčije in vojaška
zasedba Porenja temu problemu popolnoma nov
obraz.

Eden ne pojde v Berlin

Berlin, 23. aprila. AA. (Havas). Uradni nemški
in britanski krogi v Berlinu ničesar ne vedo o
kakšnem nameravanem potovanju britanskega zu-
nanjega ministra Edena v Berlin. V teh krogih
govore, da se ta obisk v današnjih razmerah ne
zdi posebno verjeten. Proti predlogi, ki jih misli
britanska vlada predložiti nemški vladi, bodo ka-
kor zatrujejo, poslani v Berlin po redni diplomati-
ski poti.

Splošen vtis, da želi britanska vlada počakati
izida francoskih volitev in bi šele nato nadalje-
vala ta pogajanja.

Vrenje na Malti

Malta, 23. aprila. b. Včeraj se je tu vršilo ve-
liko protestno zborovanje, katerega so se udele-
žili vsi italijanski prebivalci malteškega porekla.
Zborovanje je imelo namen protestirati proti zad-
njim ukrepom angleške uprave, katere smatrajo
Italijani kot napad na svojo kulturo. Na zborovanju
so sprejeli resolucijo z naslednjimi točkami:

1. Ugovarjajo v velikanski večini malteškega
prebivalstva proti zatiranju italijanskega na vse-
učilišču v La Valeti in izjavljajo, da so odločno
pripravljeni braniti z vsemi silami italijansko kul-
turo na Malti.

2. Odločno ugovarjajo proti temu, da so An-
gleži odpravili ustavo ter Malto spremenili v an-
gleško pokrajino.

3. Ponovno zatrujejo, da bo malteško ljudstvo
brnilo italijansko kulturo in civilizacijo proti vsa-
kemu napadu, tudi če pride z uradne strani.

Šahovski turnir v Novem Sadu

Novi Sad, 23. aprila. m. Včeraj popoldne je
bil tukaj zaključen II. narodni šahovski turnir za
prvenstvo države, ki je prišel pred desetimi dne-
vi. Včeraj so se odigrale zadnje partije, ki pa niso
prinesle nikakih bistvenih sprememb na vrstnem
redu končne tabele. Prvo mesto je zasedel sloven-
ski mojster Vasa Pirc, ki je postal zmagovalac
dejansko že s svojo zmago nad dr. Trifunovičem.
Partiji Pelikan-Popović in Kostić-Kuljinski sta
ostali remis: Schreiber je premagal Tomoviča,
Bröder Friedmana. Nato pa je Popović premagal
Vukoviča in contumaciam. Vuković je namreč za-
mudil nad eno uro. Opošenski je premagal Kö-
niga, dr. Trifunović pa Nedeljkoviča. Končni re-
zultati letošnjega šahovskega turnirja so torej
sledet:

Pirc 10 in pol točke, drugi dr. Trifunović 9 in
pol, tretji Schreiber 9, četrti in peti Bröder in
Friedman 8, šesti in sedmi König in Pelikan 7 in
pol, osmi Opošenski 6 in pol, deveti Kostić 6,
deseti Popović 4 in pol, enajsti in dvajseti To-
movič in Vuković 4, trinajsti Nedeljković 3 in pol,
štirinajsti Kuljinski 2 in pol.

Sinoči je novosadski šahovski klub priredil na
čast udeležencem turnirja banket v palači Habak,
kateremu je prisostvoval tudi predsednik narod-
ne skupščine Stevan Cirič, ki je predsednik novo-
sadskega šahovskega kluba.

Vesti iz Belgrada

Slavonski Brod, 23. aprila. m. Na običnem zbo-
ru Zveze jugoslovanskih čebelarjev so delegati
posameznih čebelarskih društev zahtevali, naj kr.
vlada čimprej izda zakon o zaščiti čebel in čebe-
larjev, ki ga naša država še nima.

Djakovo, 23. aprila. m. Včeraj jutraj je potni-
ški vlak št. 3631, ki vozi iz Djakova proti Osijeku,
2 km od Djakova v neposredni bližini postaje Vi-
škovci skočil s tira. Nesreča je nastala radi tega,
ker je tračnica pod težo lokomotive počila in se
nato zvila. K sreči pa nezgoda ni zahtevala nobe-
nih človeških žrti.

Belgrad, 23. aprila. m. V imenu Nj. Vel. kra-
lja Petra II. je z ukazom kraljevskih namestnikov
z dne 19. aprila t. l. na predlog ministrskega sveta
in ministra za zunanje zadeve postavljen za bana
moravske banovine Marko Novaković, veliki župan
v poklju.

Sarajevo, 23. aprila. m. Tukajšnje apelacijsko
sodišče je v celoti potrdilo odlok sarajevskega
okrožnega sodišča, s katerim je bil odprt kon-
kurz nad celokupnim premoženjem velikega go-
zdarskega podjetja Krivaja d. d.

Obtožnica proti poslancem

Belgrad, 23. aprila. m. Vse do včeraj se je
vršila samo predhodna preiskava proti poslancem,
ki so bili aretirani v zvezi s poskusom atentata
na predsednika vlade in zunanjega ministra dr.
Milana Stojadinovića dne 6. marca v parlamentu.
Državni tožilec je sedaj proti vsem poslancem, ki
so bili aretirani, vložil pred sodiščem za zaščito
države obtožnico. Na njegov predlog je včeraj so-
dišče za zaščito države vsem aretiranim poslan-
cem potrdilo preiskovalni zapor. Kakor hitro bo
preiskava zaključena, bo državni tožilec takoj
predložil material za glavno razpravo.

Najdba skrivnostnega okostnjaka

Ljubljana, 23. aprila.

Včeraj je vzbudila po Ljubljani veliko pozornost vest, da so pri odkopavanju temeljev za zgradbo novega franciskanskega konvikta, delavci našli na starokostnjak, ki je bil zakopan na mestu, kjer bo stal novi konvikt.

Moški srednje starosti

Okostje kaže, da je moral biti pokojnik moški. To pričajo zlasti zobje, ki so razmeroma še zelo dobro ohranjeni. Okostnjak ima zobe izrabljene le na vrhu in to prav malo, dočim so v ostale zobje zelo dobri in močni. To dokazuje, da je moral biti pokojnik v srednji moški dobi in najbrž ni presegel daleč preko 30. leta. Pa tudi sicer kažejo kosti, da je moral biti pokojnik precej močne konstitucije.

Koliko je star

Pri celi stvari je seveda najbolj zanimivo vprašanje, koliko je okostnjak star. Čim bi bila dognana njegova starost, bi se utegnili pojasniti tudi marsikaj drugega, kar zanima Ljubljančane v zvezi z najdbo tega okostnjaka. Med tem pa ni ne na okostnjaku in tudi ne v jami poleg okostnjaka ničesar, iz česar bi se dala ugotoviti starost okostnjaka. Znanstveniki bodo imeli torej najbrž težak posel, če bodo hoteli z zanesljivostjo ugotoviti starost okostnjaka. Gospodje, ki so se včeraj okostnjak ogledali, so sicer mnenja, da sega nazaj kakih 150 do 200 let, vendar ta letnica ni nič preveč zanesljiva.

Nasilna smrt?

Okostnjak je bil zakopan le kakih 1,30 m globoko pod zemljo. To je vsekakor globina, ki ne odgovarja normalnemu pokopu mrlincev. Druga stvar je kraj, kjer je bil mrliec pokopan. Na tem mestu nikdar ni bilo pokopališča in je zato več kakor sumljivo, da se najde tukaj okostnjak. Največ povišja, da ljudje sumijo v nasilno smrt, pa je lega, v kateri je bil okostnjak najden. Noge je imel namreč v kolenskih skrčene, glavo pa mogoče nize, kakor noge. To se pravi, da je bila jama, v katero so pokojnika položili, najbrž prekratka. To pa zopet dokazuje, da se je vse izvršilo prav na hitro. Zelo čudna je tudi okolnost, da pri okostnjaku ni bilo najti prav nikakršnega predmeta, ki bi dal slutiti, da so pokojnika pokopali obločnega.

Strašen pokolj med fanti

Ptuj, 22. aprila.

V Krčevini pri Vurbergu, nedaleč Ptuj, je nedavno otvoril kmečki posestnik Stiglar vinotoč, v katerem je prodajal svoje vino od 5 litrov naprej; ob delavnih seveda ni bilo kaj prida gostov pri njem, ob nedeljah pa se jih je navadno kar gnetlo. — Tudi v usodno nedeljo, 19. t. m., se je zbralo v Stiglarjevem vinotoču precej ljudi, zlasti mladine je bilo dosti. Dve prostorni sobi, ki ju je Stiglar prepustil svojim gostom, sta bili nabito polni; ob sviranju tamburaške godbe je naraslo razpoloženje vse bolj. Proti večeru so bili že vsi vprek vinjeni. Vsakdo ve, kaj to pomeni med kmečkimi fanti, ki imajo med sabo vedno kake spore. Najmanjši povod, najnedolžnejša beseda in že so si v lasih. Tako se je žal zgodilo tudi preteklo nedeljo v Stiglarjevem vinotoču. Kar nenkrat je nastalo med fanti jezo prerekanje, ki se je kmalu prelevilo v splošen pretep in nebrzdano klanje. Noži, kolje in težka bukova polena so opravljal svojo delo. Kot prva žrtev je padel 24-letni Franc Krepek, sin posestnika in zidar-skega mojstra v Krčevini. Smrtno zadet se je zgrudil od rane, ki mu jo je zadal nož v levo pazduho; radi izkravitve je kmalu umrl. Druga žrtev je bil njegov brat 22-letni Alojz Krepek, ki ga je eden izmed fantov z vso silo udaril s polenom po glavi, da se je koj sesedel in obležal nezavesten z raz-

bito lobanjo. Razum teh dveh žrtev je bilo še večje število fantov, ki so bili manj teko ranjeni. Alojz Krepek so nezvestnega nemudoma prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so zdravniki spoznali, da mu ni več rešitve. Se vedno nezvestnega so zato naslednji dan prepeljali nazaj, da v očetovi hiši izdihne. Franca Krepeka pa je medtem sodna komisija iz Ptuja v vurbški mrtvašnici razločevala in dognala smrt radi notranje izkravitve. Ptujski orožniki so takoj začeli z obširno preiskavo in prišli deset kmečkih fantov, ki so se bili udeležili pretepa in med katerimi je iskati ubijalce obeh Krepekov; vse skupaj so izročili ptujskemu sodišču. Kakor po navadi, nobeden ne priznava krivde, ampak vsak valji krivdo na drugega. Značilno je, da pri nobenem niso našli noža, katerega so seveda pravosodno skrili. Orožniki so na kraju spopada našli le okrvavljene kole in polena, ki so jih potem prijeti fantje morali sami nositi na sodišče. — Ta krvavi dogodek je povzročil ogromno razburjenje pri vseh. Oba brata Krepeka sta bila znana kot mirna in pridna fantja. Sploh je tragično, da pri takih pretepih baš izvirajo in pretepači odnesejo zdravo kožo. — P. S. Naknadno nam je bilo sporočeno, da je mater obeh ubitih fantov od stranskega razburjenja in globoke žalosti za sinovoma zadela kap; Alojz Krepek pa, ki so ga iz bolnišnice poslali nazaj na dom, je medtem tudi že umrl.

Velik grešnik - velika kazen

Celje, 22. aprila.

Pred okrožnim sodiščem se je zagovarjal za različne delikte 32-letni Alojz Behar, brezposelni rudar, pristojen v Zagorje, a brez stalnega bivališča. Radi tatvin je bil že večkrat predkaznovan z zapornim. Težko je bilo in celo z robijo, kar ga pa dosedaj še ni izmordilo. Dne 18. oktobra 1935 je na Sv. gori pri Litiji v družbi neznanega tovariša vplomil v šolsko poslopje. Tu je odnesel šolskemu upravitelju, Antonu Stribarju, razne obleke in nove čevlje, organistu pa, ki je v šolskem poslopiju stanoval tudi obleke v skupni vrednosti 2000 Din. V šolsko poslopje je vplomil na ta način, da je ubil šipo na oknu, segel z roko in odprl zapeh. V stanovanje šolskega upravitelja pa je vplomil skozi vrata, potem ko je nasilno odstranil s stanovanjskih vrat ključavnico. Dne 8. novembra 1935 je ukradel iz nezaklenjenega stanovanja, a iz zaklenjenega kovčega Antonu Vodlanu, kovaču v Kle-novcu, občina Sv. Joder tina Laškini uro z zlato verzi-ko in razne obleke v skupni vrednosti nad 1000 Din. Dne 13. januarja 1936 je skozi okno drvarnice vplomil v stanovanje učiteljice Anice Ka-

Živa plamenica

Celje, 22. aprila.

Starši, pazite na otroke!

V Libojah pri Petrovčah si je v ponedeljek popoldne pri štedilniku po neprevidnosti staršev vžgala 4 in pol leta stara Anica, hčerka posestnika Jurija Berčiča. Dekletce je bilo takoj vse v plamenu, začelo kričati in zbežalo od štedilnika na prosto. Ko so jo zagledali starši in ji hoteli nuditi pomoč, je bilo že prepozno. Vsa obleka je na otroku zgorela, radi česar je Anica dobila hude opekline po vsem telesu. Prepeljana je bila takoj v celjsko bolnišnico, toda vsa zdravniška pomoč je bila zaman. Naslednjega dne, v torek popoldne, je Anica v hudih bolečinah izdihnila. Istega dne ob 7 zvečer sta prišla v celjsko bolnišnico oče in mati z namenom, da bi obiskala otročica, a na žalost sta izvedela grozno vest, da je Anica že umrla.

Brezbožno početje podivjancev

Celje, 22. aprila.

Junaki so preveč globoko zogledali v kozarec, nato se pa odpravili proti mostu, ki vodi čez Vog-lajno na Teharje. Na mostu se nahaja križ. Da bi mladi junaki pokazali, da se nikogar nič ne bo-

jijo, so začeli preklinjati in zabavljati, končno je pa neki iz brezbožniške družbe med preklinjanjem zlezel na most in hotel prevrniti križ v Voglajno. Toda glej smola, na mesto križa je odletel v vodo fant sam in kljub prejšnji veliki korajži začel kli-čati na pomoč Boga, Marijo in vse svetnike. Ker je bila tema, so ob bližnjega posestnika dobili luč, da bi mogli znotraj in zunaj namočenega fanta spravi-ti na suho. Dogodek sam nam jasno pravi o ve-likem junaštvu naših brezbožnikov in o hitrejši njihovi spreobrnitvi. Sicer se pa za zadevo zanima tudi orožništvo.

Moderna obrt

Ze pred nekako pol leta je izginil iz Zagreba mlad desetleten deček, o katerem poslednji bil ni-kakega sledu kljub vestnemu iskanju. Policija, odnosno oblasti, so bile ves ta čas na delu, vendar je ostalo trud in iskanje brezuspešno. Policija ni mogla dobiti o dečku niti najmanjše vesti. Pojavil pa se je glas, da je malega dečka, ki je slep na eno oko, ugrabil prevežani vagabund ter ga vlačil s seboj po deželi in mu mora deček prosjati. Za-služek, ki si ga deček izprosi, pa mora deliti s svojim manažerjem. Potem je policija začela po-novno stikati za izginulim dečkom, in pravi, da mu je že na sledi.

Triumf češke pesmi v Ljubljani

Ljubljana, 23. aprila.

Moški pevski zbor »Smetana« iz Plzna se je na svoji koncertni turneji po Jugoslaviji ustavil tudi v Ljubljani, kjer je že znan gost. Pevci so dospeli v Ljubljano predsončnim in so si včeraj popoldne in popoldne ogledali mesto in njegove znamenitosti. Zvečer so priredili dobro uspel kon-cert, ki je bil na višku v umetniškem in tehničnem pogledu. O koncertu prinesemo podrobno poročilo našega glasbenega referenta.

Po koncertu je mestna občina ljubljanska pri-redila češkim pevcem banket v restavraciji »Zve-zda«. Banketa so se udeležili poleg pevcev tudi odlični predstavniki našega javnega življenja. Mest-no občino je zastopal podpredsednik g. dr. Ravni-har. Navzoč je bil češki konzul g. ing. Minovsky, poljski konzul dr. Stele, predsednik Jug. čl. lige g. dr. Egon Stare, predstavniki raznih drugih kor-poracij in tiska. Banket je potekel v najlepšem razpoloženju. G. dr. Ravnihar je bratsko pevsko društvo pozdravil v imenu ljubljanske mestne ob-štine, poudaril pevске stike, ki vežejo Slovence in Čehe, saj so bili Čehi med prvimi tvorci naše sa-mostojne glasbene kulture. Omenil je, da ta obisk bratov Čehov in njihove pesmi te dni ni zgolj na-vadnega kulturnega pomena, temveč ima sprčo političnega položaja v Evropi še važnejši pomen. Dokaz je, da bomo Čehoslovaki in Jugoslovani ter prav posebej še Slovenci svesti si svoje bratske

sorodnosti znali svojo svobodo ne le ceniti, mar-več jo složno braniti proti napadu slehernega so-vražnika.

Za njim je podobne misli v temperamentnem govoru poudarjal predsednik Jug. čl. lige g. dr. Egon Stare. V gladki besedi je opozoril vse na-vzoče na največje ideale, ki družijo oba slovanska naroda, in se zahvalil plzenskim pevcem za to, kar so nam s svojim obiskom prinesli. G. dr. Egon Stare je za svoja izvajanja žel burno priznanje.

V imenu pevcev se je zahvalil predsednik dru-štva »Smetana« g. dr. Matas, ki je dejal, da pri-hajajo pevci iz Plzna, kjer so pridne češkoslovaške roke v velikanskih tovarnah in industrijskih na-pravah ustvarile pravo himno dela. Tam so ško-dove tovarne, tam se izdeluje orožje za obrambo naše svobode. Večina članov zbora je v službi pri škodovem podjetju. Toda poslanstvo pevcev je drugačno, kakor poslanstvo vojakov. Pri prvem obisku društva »Smetana« v Ljubljani je bila iz-rečena združica: »Dokler bo slišati bobnenje slo-vanskih topov, tako dolgo bo trajala slovanska svoboda. Mi pa pravimo, dokler se bo glasila slo-vanska pesem, tako dolgo bo živel slovanska svoboda!«

Večer se je zaključil v najlepši harmoniji. Pevci so bili zaradi dolge koncertne turneje po Jugoslaviji že izmeroma izčrpani. Danes jutraj so se odpeljali na Bled, zvečer pa prirede zadnji kon-cert v Kranju.

Način liberalne polemike

Ljubljana, 23. aprila.

Ze večkrat smo zabeležili, da napravi naše liberalno časopisje za naš list več reklame, kakor bi kdoli pričakoval. Včeraj smo doživeli zopet tak reklamni dan. »Jutro« nam je posvetilo dobro četrtno stolpca. »Slovenski Narod« pa nas je po-častil kar z dvostolpnim člankom na prvi strani in s posebnim tiskom.

V »Slov. domu« od 20. t. m. smo napisali čla-nek o graditvi novega konvikta, ki ga grade oo. franciskani. Smisel čelga članka mora biti vsakomur, ki je članek prečital, popolnoma razum-ljiv. Nismo navajeni zavajanja in zato tudi ne pa-zimo tako skrbno, kakor morda drugje, da bi z načinom pisanja ne dali tistim, ki iščejo dlako v jajcu, možnosti, da smisel članka obrne raztrsa in zavije. Smisel članka je bil, da poudarimo to, da so hoteli oo. franciskani preprečiti izrabljanje delav-stva, zlorabo pa so hoteli preprečiti s tem, da so minimirali mezde. Nismo pa povdarjali, da so mezde visoke, marveč smo izrecno omenili, da niso grofovske; rekli pa smo, da je to samo minimum, pod katerega gradbenik v nobenem slučaju ne sme. Oo. franciskani — to bodi povedano mimogrede — so zbrali podatke, kako ljubljanske gradbene tvrdke plačujejo delavstvo. In povprečno mezdo, ki jo tvrdke plačujejo so vzeli oni kot minimum ter si pri tem še izgovorili, da mora v prvi vrsti biti prečiti tudi to, da bi podjetnik ne zaposlil tuje delavce (Dalmatince in Bosance), ki pri nekaterih ljubljanskih gradbenih tvrdkah delajo za naravnost sramotno nizke mezde.

V posebnem odstavku smo zapisali: »To je prvi primer, da sta se graditelj in gradbenik sporazumela v tem, da se tudi delavstvu zajemči pri graditvi pripadajoči zaslužek. Ta za-služek sicer ni grofovski, vendar je že to hvale-vredno, da sta graditelj in gradbenik pri dogovorih na delavstvo sploh mislila.«

Tako je zapisano v članku v državnem jeziku in v latinici. Ne moremo pa seveda prepričati, da si »Jutro« in »Slov. Narod« tolmačita sedaj smisel članka po svoje.

»Slov. Narod« je smatral za potrebno, da se obrežne tudi v drugi članek iz ponedeljskega »Slo-venskega doma«. Tam smo namreč zapisali, da bi kaka socialna ustanova, kakor je n. pr. bolnišnica dostojneje reprezentirala spomin blagopokojnega kralja, kakor pa kamenit spomenik. In kaj je »Slov. Narod« našel v tem članku; tako je zmožoval: »Gospodje, ki tam sodelujejo (namreč pri »Slov. domu« — op. uredn.), dobro vedo, kaj jim je na-ročeno z višjega mesta... Naj bi gospoda raje javno povedala, da bi jim bil spomenik kralja Aleksandra trn v peti...«

»Čudni so ljudje v Jugoslovanski tiskarni!... samo za spomenik našemu mučeniškemu kralju Ljubljana ne sme imeti prostora! Ime kralja Ujedi-nitelja je treba zapisati kje visoko na pustem pro-čelju kake erarične zgradbe, da ga zob časa čim-prej obgloje in uniči. To je skrit smisel alarmantne notice v »Slovenskem domu«...«

Nam, ki — kakor rečeno — zahtevamo ravno kolikor mogoče dostojen spomenik pokojnemu kralju, očita »Slov. Narod«, da bi nam bil kraljev spomenik trn v peti. Kje in kako so naši stanov-ski tovariši pri »Slov. Narodu« prišli do takega zaključka, to bodo imeli priliko dokazati na so-dišču. Razumemo prav dobro, da ravno časniki ne smejo biti občutljivi za osebne žalitve, vendar se nam zdí čudni občitek tak, da ne »mimo preko njega, ne da bi dobili primerneга zadoščenja.«

Kamnik

Kamnik 23. aprila 1936.

Nova uprava mesne občine Kamnik. Čitali smo že, da je upravnemu sodišču v Celju zavrnilo pribožbe, ki so jih vložili: dosedanjí župan gosp. Krahnar in člani uprave gg. Cerar, Kramer ter Rebernik in obč. odborniki gg. Skala, Uršič, Ko-želj in notar Ževnik v Kamniku proti odločbi ban-ske uprave, s katero so bili že v decembru lani-skega leta razrešeni svojih funkcij.

V najkrajšem času prevzame občinske posle novoimenovana uprava, ki sestoji iz sledečih gg.: Sfrgar Anton, trgovec. Albrecht Karol, trgovec. Beč Ivan, elektrotehnik. Mächtigt Ivan, sedlar in Pirnot Ludvig katastrski arhivar v pokoju, vsi iz Kamnika.

Dve piki pod streho

Nogometna enastorica SK Kamnika je od-igrala v nedeljo popoldne prvenstveno nogomet-no tekmo z SK Diskom iz Domžal ter zmagala z rezultatom 3:0.

Kamniško moštvo je igralo zelo požrivovalno in z voljo. Opazili pa je tudi, da je ta tekma priva-bila veliko število občinstva, ki je vsak gol burno aplavdiralo ter tako naše igralce bodrilo k zma-gi. V vsakem oziru zaslužijo igrali vso pohvalo, ker so »Kamniku« pripomogli do dveh važnih točk in obenem dokazali, da tudi SK Kamnik spada med boljše klube. Samo zaigrati morajo vedno tako, pa smo gotovi zmage. Tekmo je sodil pod-zvezni sodnik g. Jenko, objektivno in zelo ener-gično, tako, da ni prišlo do incidentov med igralci, kol je to pri prvenstvenih tekmi že v navadi. V nedeljo pa bo pomerilo naše moštvo svoje mo-či z SK Mengšom. Želimo, da bi bili tudi v tej tekmi naši fantje zmagovalci.

Oj, zdaaj gremooo...

Ljubljana, 23. aprila.

Komaj so dodobra odpravili iz Ljubljane prvo ekspedicio naših nabornikov, že se zbirajo k od-hodu drugi. Vsakokratni odhod vojaških novincev je za ljubljanske ulice poseben dogodek. Saj tako živih prizorov in tako razpoloženih fantov ne vi-dimo na ulicah vsak dan. Imajo pa tudi svoj privi-legij: lahko kateri zavriska, lahko si tudi eredi ulice zapojejo, tako da mora celo avtomobil na-praviti okrog njih čisto dostojen ovinek. Strazniki imajo za to odhajajoče fante res veliko srce, kar pa fantje tudi sami nvidijo. Kljub vsem privilegi-

jem, ki jih imajo, ni prišlo namreč prav nikjer do nobenega posebnega izgredata, ki bi oko postlave lo prisilili, da ohladi fantom kri.

Da so fantje vsi oviti z rožami, je pač razum-ljivo. Saj so v letih, ko skoraj vsak od njih, naj-manj pa vsak drugi, zapušta v svojem kraju de-kleta, ki bi ga najraje vzel s seboj. Pa ne samo radi srčnih zadev, tudi sicer bi jim prišla dekleta prav, saj po vseh ulicah slišimo: Ve boste kuhale, mi pa streljali. Bilo bi čisto prijetno služiti soldate, če bi si fantje lahko vse tako uredili, kakor si želijo.

Nadškof dr. Bauer operiran

Zagrebski nadškof je, kakor smo že poročali, prestal srečno pljuenico in se je sedaj odpravil na zdravljenje na naše morje. V nedeljo je hotel odpotovati, vendar mu je odhod preprečilo vnetje notranjega desnega ušesa. Predvčeršnjim je bila izvršena operacija, katero je visoki bolnik srečno prestal. Negotovo pa je še, kdaj bo sivolasi nad-škof mogel odpotovati na morje.

Ženitvena posredovalnica

Tudi našemu občinstvu je bilo znano, da je pred nekaj leti obstojal v Zagrebu zavod, ki se je bavil s posredovanjem ženitev. Tudi v ljubljanskem časopisju so se pojavljali od časa do časa oglasi, ki so ponujali posredovanje za ženitev in so bili podpisani z »Nada«. Tako se je namreč nazivala ženitovanska posredovalnica v Zagrebu. Ze pred dvema letoma pa so oblastva začela sumiti v po-šteno poslovanje tega zavoda, uvedena je bila pre-iskava, pri kateri je policija ugotovila mnoge ne-pravilnosti. Čim pa je v javnosti prodrl glas, da je policija posegla v poslovanje posredovalnice, so začele na policijo prihajati prijave in ovadbe od ljudi, ki so svoje samstvo polagali v roke posredo-valnice.

Zgodba se je dnevno pojavljala takole: V dnevnem časopisju je bil oglas, ki je naznanjal, da je tam in tam bogata nevesta ali pa — največkrat — vdova, ki išče ženina, zraven pa razpolaga z milijoni denar. Seveda je prišlo na posredovalnico mnogo prijav, na katere pa je posredovalnica zme-rom odgovarjala, da zahteva za točen odgovor 10 Din. Zraven pa je bilo vedno napisano, da po-sredovalnica ne more jamčiti za resničnost navedb oglasa o velikih dotah, ter se je treba o njih šele prepričati. Če hoče imeti interesent točno sliko o premoženjskem stanju bodoče neveste, naj pošlje 500 Din za stroške poizvedovanja, ki ga bo izvršila posredovalnica. Če je stranka na to pristala in po-slala denar, je v kratkem dobila odgovor, da so bile ovadbe o višinah dote neresnične.

Policija je takrat zbrala precej podobnega ma-terijala in stvar predala sodišču v nadaljnje obrav-navanje. Sodišče pa je kmalu ustavilo postopanje. »Nada« je pa kar naprej vršila svoje posredovanje. Najbrže pa mora še dalje poslovati po preizku-šenih receptih, ker zagrebska policija sprejema ponovno prijave, da je nasledel ta isti »Za-greban«

Nova člana obrambnega sveta

Belgrad, 23. aprila. AA. Z ukazom kraljevih namestnikov od 18. aprila 1936 sta na predlog predsednika ministrskega sveta in zunanjega mi-nistra ter ministra vojske in mornarice finančni minister in minister za gozdove in rudnike ime-novana za člana sveta državne obrambe.

Belgrad, 23. aprila. m. Včeraj je odpotoval na svoje novo službeno mesto v Pariz trgovski ataše tukajšnjega francoskega poslanstva gosp. Alfons Bouse, ki je na svojem dosedanjem službenem mestu v Belgradu prebil celih 14 let.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 23. aprila: Voileh.
Jutri, petek, 24. aprila: Jurij.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Sušnik, Mar. trg 6 mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10 in mr. Bohinec, ded Rimska cesta 31.

Kaj bo danes

Društvena soba pri Sv. Petru: Ob 8 sestanek fanovskega odseka s predavanjem o socialnem vprašanju. Predava Jur. Suješ.

Kemična dvorana na realki (Vegova ulica): V okoliju društva Tabor predavanje prosv. insp. dr. Dolencec »O Mostarju in okolici«. Skioptične slike.

Društvo. soba pri Sv. Jakobu: Ob 8 reden sestanek fan. odseka. Predava g. Smersu.

*

Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo v soboto, dne 25. aprila t. l. ob 18. uri v mineraloškem inštitutu na univerzi svoje šesto predavanje. Predaval bo vsušč. prof. g. dr. Andrej Gosar o temi »Socialnega vprašanja in svetovni nazor«. Predavatelj bo pokazal, kakšen vpliv ima svetovni nazor na našo zamisel o družbi in njeni ureditvi, ter posebej še, kakšen je njegov pomen za reševanje modernega socialnega vprašanja. K zanimivemu predavanju so vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost!

Privatni izpiti: Kraljevska banska uprava opozarja, da morajo vsi, ki žele opraviti privatni izpit na srednji šoli, predati pravilno opremljene prošnje s taksmi pri ravnatelstvu zavoda, kjer žele delati izpit. Dopolnilne izpite in izpite izven banovine, v kateri prosilec stalno biva, dovoljuje le ministrstvo prosvete, privatne izpite izven prestojnega šolskega okoliša dovoljuje banska uprava. Prošnje je predati v roku, da dosepejo po pristojni službeni poti vsaj do 10. maja na bansko upravo, odnosno na ministrstvo.

Mednarodni kongres proti tuberkulozi se bo vršil v času od 7. do 10. septembra 1936 v Lizboni. Predavali bodo zdravniki-specialisti iz raznih držav o sledečih predmetih: 1. Radiološki izglede hilusa in njegovo tolmačenje. — 2. Primoinfekcija mladine in odraslih. — 3. Profilaksa tuberkuloze na domu. — Upati je, da bo tudi iz Jugoslavije primerna udeležba in da bodo oblasti naklonile primerno podporo za udeležence kongresa iz vrst zdravnikov in sociologov.

Na prvi letošnji produkciji šole Glasbene Matice v ponedeljek, 27. t. m. nastopita šolski orkester in mladinski zbor šole Glasbene Matice. Mladinski zbor, ki šteje okrog 80 mladih pevcev zapoje Kogojev »Zvonček« Premrlorvi: »Luč z neba« in »Tri kaplje krvi«, Adamičev »Večerno« in »Cigansko«, dalje Jenkova zborčka »Lika« in »Tiha luna«, Sattnerjevo »Putko tukto« ter Adamičev »Plesi kos« in »Posmehulja neumiti deklici«. Orkester pa Bullovo La Melancolie, Jerajevo skladbo: »Tožba za umrlim kraljem in apoteoza« ter Stamicovo: Simfonijo v d-duru. Orkester vodi g. prof. Karel Jurij, mladinski zbor pa g. prof. Šonc Viktor. Ravnatelstvo vabi k posetu produkcije. Vstopnica je program, ki stane 2 din in se dobi v knjižarni Glasbene Matice. Produkcija bo v Filharmonični dvorani.

*

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20 uri.

Četrtek, 23. aprila: Molière. Izven. Cene od 10 din navzdol.

Petek, 24. aprila ob 15. uri: Družinski oče. Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 din.

Sobota, 25. aprila: Prva legija. Premiera. Red A.

OPERA

Začetek ob 20 uri.

Četrtek, 23. aprila: Katarina Izmailovna. Red C-trtek.

Petek, 24. aprila: Zaprtlo.

Sobota, 25. aprila: Trubadur. Gostuje Marij Simenc. Red B.

Drama

Molière je drama, ki nam opisuje življenje slavnega francoskega pisatelja Molière, ki je živel in deloval v 17. stoletju. Delo, ki je napisal Michael Bulgakov, je izredno efektivno. Vprizoritev v četrtek, 23. t. m. je poslednja vprizoritev tega dela v letošnji sezoni. Veljajo cene od 10 din navzdol.

Dijaška predstava v drami bo v petek, 24. t. m. ob 15. uri popoldne. Vprizori se Galsworthyeva drama Družinski oče.

Premiera drame Prva legija bo v soboto, dne 25. t. m. ob 20. uri zvečer. Delo spada med najučinkovitejše uspehe najnovejše dramske literature. Pisatelj prikazuje v 10 napetih slikah idejno borbo med znanostjo in vero. Vse dejanje se vrši v nekem ameriškem jezuitskem kolegiju. Sodelujejo v vlogah patrov jezuitov g. Kralj, Levar, Debevec, Stupica, Jan, Jerman, Gregorin, Sancin, monsignor Carey igra g. Lipah, zdravnika dr. Morella pa g. Skrbinek. Režijo ima Ciril Debevec. Predstava se konča do 11.11.

Opera

Poslednja vprizoritev Šostakovičeve opere Katarina Izmailovna, lady Macbeth iz Mcenska bo v četrtek, 23. t. m. To najnovejšo rusko operno delo je bilo sprejeto pri nas z velikim zanimanjem in je imelo tudi izreden uspeh. Predstava bo za red Četrtek.

Tenor Mario Simenc bo gostoval v operi v soboto, 25. aprila v Verdijevi operi Trubadur.

Prihodnja premiera v operi bo začetkom prihodnjega tedna. Poje se znamenita Verdijeva opera v štirih dejanjih Otelo. V naslovni vlogi bo gostoval Mario Simenc. Opero študirata kapelnik Nefat in režiser Primožič.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 23. aprila: 12. Nekaj stvari za veselo ljudi (plošče). 12.45 Vremenska napoved, poročila. 12. Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Slovenske narodne pesmi poje Akademski pevski kvintet. 14. Vremenska napoved, borzni tečaji. 18. Ruska glasba (Radijski orkester). 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). 19. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura: Kolo tunjeve mladine (Vasa Stajdič iz Beograda). 20. Zeleni Jurij — narodni običaji iz Turropolja pri Zagrebu (prenos iz Zagreba). 20.30 Harmonika solo (g. Kojak Lovžek). 21. Prens avstrijskega simfonjskega koncerta iz Dunaja. Izvaja simfončni orkester angleške radijske družbe (BBC), dirigent: Adrian Boult. 22. Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Narodne pesmi in šlagerji s spremljavalnim klavirja (ženski tercet Stritar, pri klavirju: g. prof. Lipovek).

Drugi programi

Četrtek, 23. aprila: Belgrad: 1. 19.50 Radijski orkester. 20.20 Narodne pesmi. 21. Prens iz Dunaja. 22. Prens iz kavarn. — Belgrad: 8. Vokalni koncert. 14.

Ljubljanski Zvon v Novem mestu

Novo mesto, 22. aprila.

Na Belo nedeljo so obiskali Novo mesto do brodošji gostje iz Ljubljane. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« se je odločilo, da proslavi ta dan svojo 30-letnico tudi v Novem mestu in sicer z istim koncertom slovenskih narodnih pesmi, kakor ga je priredilo že v Ljubljani. Ob 4 popoldne je pevski zbor počastil spomin našega zaslužnega skladatelja Ignacija Hladnika ter je ob njegovem grobu zapel dve nagrobnici: »Vigred« in »Gozdič je že zelen«. — Koncert se je vršil v Prosvetnem domu ob pol 9 zvečer. Spored je obsegal krasen šopek narodnih pesmi: 6 gorenjskih, 2 primorskih, 2 notranjskih, 3 koroških in 3 dolenskih pesmi. Priredili so te narodne pesmi: Emil Adamič, Oskar Dev, France Marolt in Matija Tomc. O harmonizaciji narodnih pesmi bi se dalo govoriti. Po mojem mnenju so nekatere pesmi preveč umetno harmonizirane, da se na ta način skoro zabiše značaj narodnih pesmi. Zbor, ki je štel 28 možkih in 24 ženskih glasov, je spretno vodil družbeni pevovodja g. Dore Matul. Poslušalcem je zelo do brodošlo obiskno, 16 strani obsegajoče besedilo pesmi. Pevski zbor se je potrudil, da je častno rešil svojo nalogo. Le škoda, da je bilo pri nekaterih

glasovih opaziti neko indispozicijo in to zlasti še pri sopranih, ki niso mogli priti do prave veljave. Že petje na pokopališču v burji je precej škodovalo pevskim glasovom. Naravnost ponesrečen na črt pa je bil, da je pevski zbor takoj po onih nagrobnicah in pred glavnim večernim nastopom v tako hladnem in vetrovnem vremenu napravil še daljši izlet na Trško goro. Kljub temu nedostatku pa je bilo občinstvo s koncertom vobče zadovoljno in ni štedilo s pohvalo. Saj kdo ne posluša rad naših milih narodnih pesmic? Tri je moral pevski zbor ponoviti, namreč dve Adamičevi: »Zemlja mi v goste gre« in »Jaz sem Kranjčičev Jurij« ter Maroltovo »Kaničalejska očet«; ki bo zlasti na Dolenskem našla vedno prijazen odmev. Udeležba pri koncertu je bila zadovoljiva, vendar bi bila lahko še boljša. Kar se nas je pa udeležilo koncerta, smo »Ljubljanskemu Zvonu« hvaležni. da nas je seznanil s tolikimi zanimivimi narodnimi pesmicami, ki jih doslej v Novem mestu še nismo slišali. — Ker smo v pevskem zboru opazili mnogo mladih, čvrstih moči, ki se šele razvijajo, smemo upravičeno pričakovati, da se bo zbor z resno voljo in neumornim delom pod vrhim vodstvom g. Matula povzpel še višje in dosegel še več uspehe. In to mu iz srca želimo!

Oče modernega alpskega smučanja

Matija Zdarsky — osemdesetletnik

Te dni je minulo 80 let, odkar se je rodil mož, ki ima za smučarstvo in alpinistiko toliko zaslug, da zasluži, da se ga spomnimo tudi Slovenci. To je Avstrijec Matija Zdarsky.

Takrat, ko še nikdo v Srednji Evropi ni mislil na smučarstvo, l. 1889. se je umaknil v osamljeno gorsko pokrajino v bližini Lilienfelda, kjer se je ves posvetil belemu športu. Sam si je izdelal smuči, sam je tudi izumil svojo posebno tehniko, zakaj posvetil se je smučarstvu, dasi ga v praksi še niso videli. Bil je izvrsten telovadec in športnik, visoko izobražen — vendar tudi edinstveno vztrajen, naravnost trmast in samozavesten.

Kako je nastala prva smuča knjiga.

Po 6 letih smučkega študija v samotni je napisal prvo smučko knjigo »Alpine Skifahrtschule«. To je bilo ravno pred 40 leti. S to knjigo je doživel 17 izdaj, vendar tudi toliko razočaranja, da je postal zagrenjen bojčev v svoji osamljenosti. Matej Zdarsky je izdelal sistem posebne alpske smučke tehnike. Mesto dveh kratkih palic je poznal samo eno dolgo, s katero je krmaril po najhujših strmihah.

Ko je pozneje videl, kako smučajo Norvežani, kako so neobgleni na težkih alpskih strmihah, je postal za svojo tehniko še bolj goreč. Širil je svojo literaturo, organiziral prve smučke tečaje in vodil polemike proti številnim svojim nasprotnikom. Kmalu pa je bilo tudi časopise pod tako močnim norveškim vplivom, da je tiskalo le napade na Zdarskega, ni pa mu dalo prostora, da bi se branil.

20.000 mark, če me premagáš!

Zdarskemu, ki je tako silno veroval v svoje

delo ni preostalo drugega, kot da je pozval vse najboljše smučarje na prvo tekmo v smuku. Naj se na tekmi izkaže, katera tehnika je boljša.

V svoji knjigi »Alpine Skifahrtschule« pripoveduje, da je izbral za tekmo strmino 35°. Najprej sem dal 1000 mark onemu, ki bi me premagal, javil pa se je nek drugi prijatelj, ki je razpisal 20.000 mark. Zmaga pa da se za Zdarskega niki niso javili. Sploh se tekma ni mogla vršiti. Od onega časa se ne brigam več za zlobne gobce (um die bösen Mänter).

Zdarskega samozavest je bila vsekakor opravičena. Bil je izreden strokovnjak v stvareh turistik in alpinistike, v smučarstvu pa je podal tehniko, ki je sele po 40 letih postala moderna. Zgodovina smučke tehnike more priznati, da je poznal Zdarsky vse principe »tekoče vožnje« katero poznamo danes pod izrazom »tekoče kristijanije« (Tempobogen, Tempeschwung). Tudi njegovo plujenje in pluzni loki so bili pravilnejši od onih, ki jih še danes poučujejo v Arlbergu. (Prim.: Prof. dr. Erwin Mehl, Zdarsky 1886—1936. Dunaj 1936).

Najprej je prodrl sistem Zdarskevega smučanja v nemško vojsko. Še danes žive mnogi Slovenci, ki so se v avstrijski vojski naučili njegove smučke tehnike z dolgo palico. Vse do pozne svoje starosti je deloval Zdarsky kot civilni in vojaški smučki učitelj. Njegovi tečaji so bili izredno dobro obiskani — rekord pa je imel nekoč, ko je poučeval kar 1600 vojakov istočasno.

Še danes uživa Zdarsky svoj težko zaslužen pokoj. Pripoveduje, da je bil na olimpijadi v Garmisch-Partenkirchenu presrečen, zakaj videl je tekme v smuku in slalomu — v alpskem smučanju, ki je bilo njegov cilj že pred 40 leti.

„Tudi med faloti mora biti neka morala“

Ljubljana, 23. aprila.

Vlom v tovorni vagon na glavnem kolodvoru. Vlomila sta 9. marca že proti jutru odnesla 2 zaboj sladkorja, vrednega 1445 din. Stražnik je najprej prijel akrobata Franceta, češkoslovaškega državljanca, France se je svojčas proslavil s tem, da je po žlebu splezal do l. nadstropja ljubljanske kaznilnice, kjer je hotel tovarišu pomagati. Na zatožni klopi sta poleg njega še sedela Karol in Tone. Oba prava »štokglazarija«, ki sta že mnogokrat zapisana v črni bukvali zaradi vlačugarstva. France je odločno tajil udeležbo pri vladu. Bil je pijan. »Se na policiji sem bil tako fajtn«, je dejal, »da so me dali v klet do drugega popoldne.«

Drugi Karol je priznal vlom. Tone pa je imel smoto. Priznal je vlom. Pristavil pa je: »Franceta sem potunkal, ker me je izdal.« Drž. tožilec je prijel za to nepremišljeno Karlovo izjavo in proti

njemu razširil še obtožbo po čl. 139 k. z., ker je z lažno izpovedjo proti svojemu prepričanju obremenil obtoženega Franceta na policiji in v preiskavi. Mali kazenski senat, pred katerim se je vršila ta komična razprava, je ponovno vprašal Toneta, če je res hotel Franceta »notri tlačiti«. Ta je potrdil in dejal, da je to napravil samo zato, da bi nekaj časa France sedel. Drž. tožilec: »Tudi med faloti mora biti ena morala.«

Zaradi vloma v tovorni vagon je bil Karol obsojen na 7 mesecev strogega zapore in v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta. Tone pa na 10 mesecev strogega zapore in v izgubo častnih državljskih pravic za 4 leta, ker je lažno izpovedal proti Francetu in ker je sodeloval pri vladu. France pa je bil popolnoma oproščen od obtožbe. Star pregovor: »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. France je poletel v zlato svobodo, a Karol in Tone v temno kamrico.

Obsodba v procesu proti vlomilski družbi

Ljubljana, 23. aprila

Po dolgotrajnem posvetovanju senata je predsednik g. Ivan Brelih ob 17 objavil sodbu v procesu proti vlomilski družbi ki je navzoče občinstvo deloma presenčila, pa tudi obtoženci sami so bili razočarani. Na nekatere obsojence je sodbu napravila porazen vtis. Bili so obsojeni:

Ban Viktor na 2 in pol leta robije ter v izgubo častnih državljskih pravic za 5 let, to zaradi zločina vlomnih tatvin, kakor mu jih je obtožnica navedla. Oproščen pa je bil zločina le enega vloma. V kazni se mu všteje dosedanj preiskovalni zapor od 2. novembra 1933. Naslednja obtožnica Anžur Jože in Rant Andrej sta bila pa oproščena v smislu § 280 k. z. zaradi pomanjkanja dokazov glede poskušene vloma. Nolar Karol je dobil zaradi tave 400 vrc in prepovedanega povratka v mesto 1 leto in 10 dni robije ter izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta. Mesar Pavel Podboršek, ki ni islovcen z drugim mesarjem Antonom Podborškom, je bil obsojen le zaradi prestopka nakupa sumljivega blaga na dva

meseca strogega zapore in na 120 Din denarne kazni ali 2 dni zapore ter v plačilo poprečnine 500 Din. Državni tožitelj je Podborška obtožil zločina nakupa sumljivega blaga češ, da je te nakupe izvrševal obrotoma. Sodišče se je postavilo na stališče, da Podboršek teh poslov ni izvrševal obrotoma, ker niso bili njegov edini vir dohodkov marveč je imel glavno obrt — mesarsko.

Ostali obsojenci so bili obsojeni zaradi razpečavanja in sprječavanja ukradenega blaga na denarne kazni v višini od 300 do 1000 Din. Oproščena je bila Anžur Angela.

Predsednik je sodbu obširneje utemeljeval. »Vsi obsojenci so dolžni solidarno povrniti stroške kazenskega postopanja, ki se pri nekaterih izreko za izlirljive. Nakupovalci blaga so dalje dolžni povrniti oškodovancem ukradene predmete, odnosno plačati primerno odškodnino. Ko je predsednik naposled vprašal: »Ali spreimate kazni?« so se čuli klici:

»Hočemo revizijo procesa!«

Tudi Ban Viktor je najprej izjavil: »Zahtevam revizijo! Priziva zaradi kazni ne.« Pozneje pa je izjavil: »Prizdržim si tridnevni rok za premislek.« Pri njem, če bo vložil samo revizijo, se ne bi vršil v kazni čas od sedanje sodbje pa do končne revizijske sodbje in bi tako zastoj sedel v zaporu. Drugi se bodo pritožili nekateri so pa bili s sodbjo zadovoljni.

Tako je končal proces, ki je našel veliko odmev v krogih iz dna življenja. Oproščena Anžur in Rant sta bila takoj puščena na svobodo.

POPRAVEK!

Včeraj smo poročali, da se je zagovarjal o neki kazenski zadevi mesar Anton Pribovšek. Da se ne bi delala nikomur krivica, poudarjamo, da to ni gospod Anton Pribovšek, mesar iz Linhartove ulice, ki je splošno znan kot ugleden mesarski mojster.

Drobne z Jesenic

Javornik, 22. aprila

Radijske motnje

Zadnje čase se radijski abonenti Javornika in Jesenice pritožujejo radi neznošnih motenj, katere pa ne izvirajo od električnih naprav v tovarnah KID, pač pa tiče neke v zasebnih stanovanjih. Skoraj gotovo so na delu masažni aparati, ki niso zavarovani proti izrodnom motenju. Ako bi nastajale motnje v teku dneva, bi se še dalo prenašati nikakor pa ne v večernih urah, ko se oddaja glavni program vseh radijskih postaj. Dosedaj se motilca še ni moglo zalofiti, a tudi ta bo nekega dne moral prekiniti s svojo »oddajo«, pa najsi bo lepa ali pa prisiljen.

Nevarno početje

Predvčerajšnjim sta dva pobalina vrgla na daljnovid visoke napetosti, ki je napeljan iz Vintgarja na Jesenice konec železne žice ter s tem povzročila močno v obratu, kakor tudi znatno škodo. To pa bi se navsezadnje še dalo kako opravičiti, toda fanliča sta se s tem nepremišljenim dejanjem podala v smrtno nevarnost, kajli oboja bi bila lahko mrtva obležala pod daljnovidom.

Na vsakem drogu je tablica z napisom, da je dotikanje z doljnovidom smrtno nevarno, kljub temu pa tolikšna drznost in — hudobija. Staršem, pa bi bilo priporočaj da bolje pazijo, kje se potikajo njih otroci kajli, v vsakem takem in enakem primeru so za dejanja otrok odgovorni starši.

Nadloga beračenja

Toliko beračenja, kol ga je v okolišju industrijskega okraja Javornika in Jesenic, najbrž ni nikjer več, niti v Ljubljani. Zadnjič je nekdo našel v enem semem dopoldnevu osem in dvajset pritiskačev na kljuke, med katerimi je bilo resničnih starih siromakov, ki si ne morejo več služiti kruha z delom svojih rok, samo pet. Vsi drugi pa so bili več ali manj delomrznježi. Pripefelo se je, da je tak nasilnez prihajal v stanovanje, kateremu pa je gospodar velel: naj počaka zunaj pred vratmi, če že prosí. Odgovor na to je bil, da ni treba tako oblastno zapovedovati, da so oni tudi ljudje; ko pa je šla gospodarjeva hčerka čez nekaj časa v vežo, ji je nasilnez zarozil, češ, »tvoj oče naj se le pazi, če ga dobim kje na cesti.« Pa si pomagaj. Če bi stvar naznačili orožnikom, bi v najboljšem primeru dobil 14 dni, potem pa bi prišel predrežje zopel na svobodo in prvo, kar bi naredil bi pobil okna na stanovanju ovadnika, če ne še kaj hujšega. Tako je človek hote ali nehoče suženj takih nasilnezev, delomrznjev. Prav islega človeka so videli v gostilni kvartarji in pri samem birtu je založil 120 Din, češ, da naj mu jih ne da, da ne bo vse kvartal. Če jim ponudiš kruha, bodi pripravljen, da boš slišal celo zbirko samih izbranih izrazov. Zato pa se ni čuditi, da dobroščeni Javornici in Jesenici danes vrata zapirajo in morajo na račun teh nasilnih ljudi biti prikrajšani v resnici potrebni reveži. Kdo naj to nadlogo omili.

Celje

Zrtve nesreč. Dne 16. t. m. se je težko ponesrečil 23letni kleparski pomočnik iz Celja, Jager Mihael. Pri delu mu je padlo na nogo težko kovaško nakovalo in mu desno nogo zelo močno poškodovalo. — V Skalah pri iVelenu je 20. t. m. razkladal s težko naloženega voza smrekova debla, 17letni posestnikov sin, Aristovšek Srečko. Pri razkladanju mu je težko deblu zdrknilo z voza, mu padlo na desno nogo in mu jo zlomilo. — V Ločah pri Poljčanah pa je padla 29letna žena dninarja Tumpelj Zofija in si pri padcu zlomila desno ključnico. Vsi menovani se zdravijo v celjski bolnišnici.

Občinska seja. Celjski mestni svet bo imel v petek, dne 24. t. m. ob 18 redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

Protituberkulozna liga v Celju bo priredila v okvirju protituberkuloznega tedna, ki se bo vršil od 17. do 24. maja razne dobrodelne prireditve, katerih čisti dohodek se bo uporabil za preprečevanje in zdravljenje tuberkuloze.

Otrok v samomor

Včeraj popoldne se je v Zagrebu, na Ilici, odigrala tragedija, ki pa k sreči ne bo imela težjih posledic. 15-letna krojaška vajenka je v samomornilnem namenu skočila z drugega nadstropja na ulico. Vajenka je bila poslednje dni zelo zamišljena in se je svojim prijateljicam pritoževala, češ, da ji ni več močeno živeti, ker je s svojo materjo stalno v prepripih in ji mati omejuje svobodo. Zato se je odločila za samomor in je skočila s hiše na cesto. Vendar jo je zgolj slučaj ohranil pri življenju in to celo z zelo majhnimi poškodbami. Ko so jo mimoidoči potniki pobrali, je bilo deklekete pri polni zavesti in je tožilo le o bolečinah v križu. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer so ugotovili le poškodbe hrbtenice, ki so nekoliko težje, vendar ne življenjsko nevarne.

Otroški teden

Belgrad, 21. aprila. AA. Jugoslovanska unija za zaščito otrok proslavi tudi letos od 3. do 9. maja otroški teden. Te dni se bodo vršile v vsej državi manifestacije in predavanja o otroškem vprašanju. Po vseh šolah se bodo vršila predavanja pod geslom »Bodi mi zdrav, naraščaj!«

Proslava otroških dni se bodo udeležila vsa društva, ki se bavijo z zaščito otrok, da se čim bolj obrne pozornost vseh prijateljev ljudstva in mladine in vseh odgovornih državnih in samoupravnih činiteljev na pomen telesne in moralne okrepitve naših otrok.

Popravljamo!

Naš dopis v 91. šte. »Slov. doma« z dne 21. aprila 1936 pod naslovom »Delavci se bore za dostojne meved« sledi na enostanskih informacijah. Ugotovili smo, da trdka Bidovec ne postopa z delavci tako, kakor je bilo v omenjenem dopisu opisano, zlasti ni res, da bi podjetje ne držalo pogodbe, oz. obljube, dane delavcem. Za pripravljalna dela je podjetje plačalo vse delavce po din 2.50 na uro. Pri rednih delih pa imajo slabi delavci in mladoletniki po din 2.50 dobri po din 3, kvalificirani po 4 do 5 din na uro. Znano je, da podjetje Bidovec s svojimi delavci zelo kulantno postopa. S tem uresničujemo popravila krivico, ki jo je podjetju nehoče storilo.

Služkinja: »Gospa, Vašega sinčka sem izgubila, kar nenadoma mi je izginil izpred oči.«

Gospa: »Moj Bog, zakaj pa nisi takoj poklicali stražnika?«

Služkinja: »Saj sem z njim govorila, in prav tedaj se je otrok izuabil.«

Znanost v službi vojnih umetnosti in strahot:

Kako se bomo pobijali

Angleška vojaška strok. revija »Army Navy and Air Force Gazette« priobčuje zadnje patente, ki jih je odobril angleški urad za iznajdbo in ki se tičejo najnovejšega napadalnega in obrambnega orožja za moderno vojno. Kakor bo glavno napadalno orožje v bodoči vojni letalo, tako gre tudi vsa obramba v tem smislu, da dobi uspešnih sredstev zoper letalske napade.

Te vrste iznajdba, ki jo lahko imenujemo korisno zaradi tega, ker nas bo branila napada železnih plitveč, je poseben protiletalski top, ki predstavlja združitev dveh topov v enega. Ta dvojni top je oborožen z orjaškimi metalci svetlobe, ki nosijo blesk več kilometrov daleč. Povrh tega so nameščeni na njem najnovejši iskalci zvokov, ki odkrijejo brnenje letala že davno prej, preden se pokaže na obzorju. Ta novi protiletalski top predstavlja najnovejšo obrambno orožje, kar si ga moramo misliti v boji proti letalskim naskokom.

Poleg metalcev luči in poleg iskalcev zvoka, so na topu nameščene še optične priprave, s katerimi je mogoče določati brzino letala, ko ga aparati odkrijejo na obzorju. To pripravo, ki jo lahko imenujemo čudovito, sestavljata dve daljnogledni leči, ki mečeta slike predmetov na ploščo, občutljivo za infra rdeče žarke. Plošča je precej velika in razdeljena na polja ter na poseben način razsvetljena tako, da je mogoče na njej s pomočjo te razdelitve natančno določati brzino letalečega cilja. To pripravo je mogoče rabiti prav tako tudi v boju proti lankom in proti oklopnim avtomobilom. V tem primeru jo namestijo v utrdbe in v betonska zavišča.

Toda ta novi protiletalski top ni edina iznajdba, s katero je znanost po svojih najnovejših izsledkih stopila v službo vojne. Angleški list priobčuje podatke o celi vrsti najčudovitejših izumov, ki so vsi namenjeni ubijanju človeškega rodu, odnosno obrambi človeštva. To se mora vršiti zopet samo z ubijanjem napadalcev. Iz teh podatkov je razvidno, da si je znanost v svojih najduhovitejših pridobitvah docela udinjala morilni industriji.

Plini, ki povzročajo eksplozijo letal

Novi protiletalski topovi te vrste, kakršnega smo opisali prej, mečejo posebne izstrelke, kakršnih dosedaj nismo poznali. Pri protiletalski obrambi gre za to, da topovi lahko uspešno obstreljujejo čim širši izrez ozračja. Razsežnost tega izreza gre na vse strani, izstrelki ga morajo z eksplozijami napolniti, če hočejo, da se letala ne morejo izmuzniti skozi obstreljevanje pas.

Novi topovi pa imajo izstrelke, ki jih je mogoče naravnati tako, da eksplodirajo v natančno določeni višini. Ko se razpočijo, izpuste iz sebe razstreliven plin, ki se razširi v določeni višini na vse strani.

Letalski motorji delujejo, kakor vsi bencinski motorji tako, da se bencin v njih neprestano, šestokrat na sekundo vžiga.

Plini, ki jih topovi izstrelijo v določeno višino, se silno lahko vžgo, tako da zadostujejo že ti vžigi v motorjih, pa vse področje, napolnjeno z izstreljenim plinom, eksplodira. Jasno je, da pri tej eksploziji eksplodira tudi letalo, ker se mu vžge bencin. Letalo in letalec sta tako neizogibno zapisana strašni trenutni smrti. Če pomislimo, da nosijo letala s seboj razstreljive bombe, ki se tudi razlete v trenutku, ko eksplodira ozračje okrog njih, potem vidimo, kako grozna je prav za prav taka smrt v zraku. Vajno pri tej iznajdbi je dejstvo, da topovi lahko napolnijo s tem razstrelilnim plinom poljubne dele ozračja, treba je določiti samo, v

kaki višini se bližajo sovražna letala, pa jim že lahko postavijo branilci v zraku nevidno, a zato tem bolj neprebradno in tem bolj strašno smrtno steno. S tem orožjem lahko razstrele tudi tanke in vojne ladje, predvsem tiste, ki imajo priprave za polaganje min ali za metanje torpedov. To iznajdbo lahko krstimo za smrtonosni zrak.

Zračni in kopni torpedi

Druga iznajdba, ki je namenjena protiletalski obrambi je še posebno uspešna in uporabna. To so neke vrste torpedi, ki jih privežemo na navadne balone. Te balone spustimo v zrak, ko so sovražna letala prekorčila prvo obrambno črto.

Zračni torpedo ni drugega, kakor magnetična bomba, ki vsebuje ogromno količino razstrelilnih in vžigalnih snovi. Te magnetične bombe lahko usmerimo na poljubne kraje ali predmete, na kolodvore, na vojne ladje, na vse, kar je v veliki meri kovinasto.

Morski torpedo vsebuje kakih 230 kg razstrelilnih snovi, njegova prednost je v tem, da je opremljen z motorjem, ki ga žene v določeni smeri, dokler ne zadene na oviro, ob kateri se razpoči. Po istem načelu je zgrajen kopni torpedo. To orožje je rodila potreba, ko so začeli graditi ob mejah ogromne utrjene pasove. Ta torpedo žene električni motor. Torpedo je treba samo spustiti iz tanka proti utrdbi, pa se z lastno močjo pomika naprej, dokler se ne razleti ob utrdbi in je ne razbije.

Uporaba tega orožja bo zlasti uspešna ponoči. Dve luči, nameščeni na zadnjem koncu torpeda, kažeta opazovalcu pot torpeda tako, da lahko ves čas zasleduje njegovo gibanje. Sovražnik se tega torpeda ne more obraniti niti, če bi se ustavil na poti, ker opazovalec lahko s pomočjo električne žice, s katero je torpedo zvezan z izhodiščem, v poljubnem trenutku izzove eksplozijo.

Konstrukcija tega torpeda je kaj preprosta. Motor v njem je tako močan, da lahko brez posebnega napora premaga vsako terensko težkočo in vsako oviro na poti.

Povprečna hitrost tega torpeda znaša 12 km na uro in je zaradi tega celo pri belem dnevu nemogoče zadeti ga.

Električna strojnica

Električna strojnica je tudi zelo posrečeno in koristno orožje. Strojnico namestijo v betonirana zavišča, ki imajo na razpolago električni tok. Strojnica ima štiri cevi, naboji prihajajo vanje avtomatično in vse cevi se tudi avtomatično prožijo. Strojnica izstrelji na minuto ogromno število krogel. Ker prihajajo krogle hkratu iz štirih cevi, se njihovo število prav za prav početverji. V primeru napada ni treba drugega, kakor skleniti električni tok, pa se vsipa iz njih svinčena smrt na vse, kar pride v njihovo območje. Ta strojnica je orožje, ki ga je mogoče uporabljati proti napadom ljudi, prav tako, kakor proti napadom letal in tankov. Uporabljati ju je mogoče ponoči in podnevi. Njena moč je taka, da za običajne napade zadostujejo tri cevi. Štiri so potrebne samo v primeru največje nevarnosti in potrebe. Posebno nevarno je to orožje zaradi naglih in gostih izstrelkov letalom, ki zaidejo v njegovo območje.

Tihomorska letala

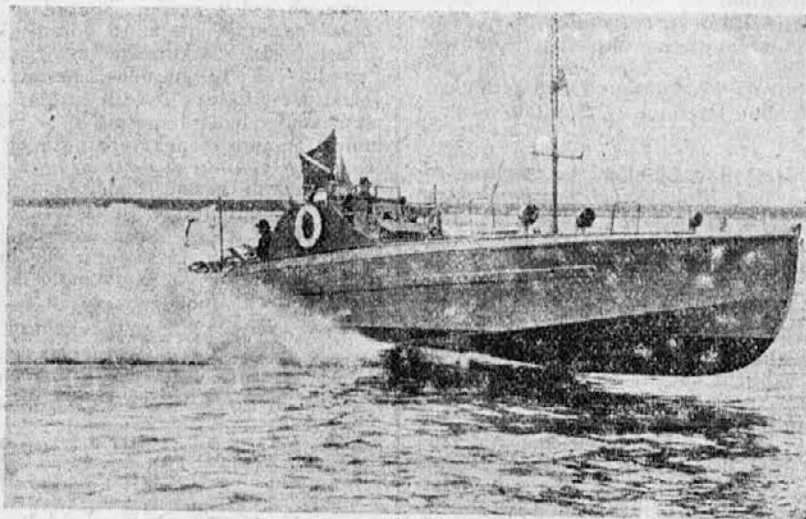
Glede obrambe obale in glede napadov iz zraka je zlasti v skrbih Severna Amerika. Združene države. Te imajo v prvi vrsti silovito raztegnjeno

obalo zlasti ob strani, ki meji na Tiho morje. Tam preti tudi Ameriki edina resna vojna nevarnost — od Japonske. Ta postaja vse bolj nevarna. Brali smo že o raznih japonskih predrznih spijonažnih poskusih v Alaski in na otokih, ki leže med ameriško celino in med polotokom Sahalinom, ki je danes do polovice v japonski posesti. Če se hočejo Amerikanci uspešno braniti pred Japanci, ne smejo čakati, kdaj jih bodo japonske ladje in japonska letala napadla doma, na ameriški celini, marveč morajo skušati Japonce prehiteti in jih po možnosti napasti oni. Ladje, še tako hitre, za to že zdavnaj niso dovolj brzo sredstvo, zlasti, ker so zmeraj izpostavljeni napadu letal. Toda do Japonske je čez Tiho morje daleč. Zato se je moralo ameriško vrhovno poveljstvo ozreti za drugim

pa 10.350 m. To je nekaj nemogočega po naših dosedanjih izkušnjah, ki sploh nismo poznali topov, s katerimi bi se dalo streljati naravnost navzgor. Njegovi izstrelki tehtajo 65 kg in imajo začetno hitrost 805 m na sekundo. Top smatrajo vojaški krogi za pravo čudo tehnike in uspešnosti. Angleži njegovo skrivnost čuvajo naravnost ljubosumno. V Ameriki ne marajo, kakor v ničemer, zaostati za Evropo in se bavijo s poskusi, da bi naredili top, ki bi nesel navpično 10.000 m visoko.

Infrardeči žarki

V ameriških vojaških delavnicah v New Jerseyu, se bavijo s čisto posebno vrsto načinom zračne obrambe. Gre za pripravo, ki bo s pomočjo infra-

Najhitrejša torpedovka na svetu je bila pred kratkim zgrajena na Angleškem za »neko državo na Daljnem Vzhodu«.

obrambnim sredstvom. Treba je bilo zgraditi letala, ki bi bila sposobna v enem samem nepretrganem letu doseči azijsko celino, odnosno skupine tihomorskih otokov, ki leže pred azijsko obalo. To je Amerikancem zadnje leto tudi docela uspelo. Danes razpolaga ameriško letalstvo že s 60 letali tipov Glene-Matin, Sikorsky in Consolidated. Ta so prestala odlični preizkusi lani decembra, ko so preletela razdaljo iz Paname do San Francisca v 22 urah in 40 minutah. Razdalja znaša 5280 km, kar odgovarja nekako poti do Filipinov, ali z drugimi besedami, poti do Japonske. Tako je Amerika s te strani dovolj zavarovana, zlasti ker Japonci zaradi slabega materiala niso doslej še mogli zgraditi letala, ki bi se moglo meriti z ameriškimi.

Top, ki strelja navpično 16.000 metrov visoko

Angleška orožarna Vickers-Armstrong je izdelala protiletalski top kalibra 75 mm. Ta top strelja vodoravno na razdaljo 15.350 m, navpično

Pravi vzrok

»Komsom. Pravda« od 15. t. m. poroča, da je komunistična omladina popolnoma onemogla. — Steje samo do polovice milijona članov, a mora zdaj voditi 25 milj. kolhoznega narasčaja. Seveda ni kos temu delu, ker je poprej samo skrbela za najrevnejše proletarske hlapce in kajzarje. Zaradi tega je brez knjig in drugih pripomočkov. Če napove iz velikega mesta poslan propagandist obvezno predavanje, pridejo vsi člani kom. krožka. Saj znaša njih število samo 5—10 in ne smejo izostati. A čim se podišejo na obvezni za obiskovalce polji, takoj po tihem odidejo. Isto se je zgodilo zadnjič v Samari. Samo en mladenič je poslušal govornika do konca. Ta ga je pohvalil: »Ti si junak. Drugi dolgočasijo, a ti se zanimaš.« Poslušalec je odgovoril: »Tudi meni je bilo hudo dolgočasno. A nisem mogel proč, ker sedite vi na moji kučmi.«

Male dogodivščine velikih mož

Slavni astronom Lollande je nekoč povabil več oseb, da jim je razlagal in razkazoval sončni mrk. Med povabljenimi je bila tudi neka dama. Za take prilike pač ni predpisana posebna toaleta. Dotična dama je pa vendarle o tej nebstveni stvari dolgo in predolgo razmišljala, in tako se je zgodilo, da je prišla, ko je bilo sončnega mrka že konec.

»Oh, gospod profesor, ali ste tako prijazni, da bi še enkrat začeli! — je zaprosila učenjaka.

Angleški filozof Newton se je nekega dne že zgodaj jutraj ukvarjal z reševanjem težkega problema, tako da je še na zajtrk pozabil. Poslal je sluga v njegov kabinet. Ta mu je prinesel eno jajce in zavrelo vodo, obenem ga je pa poučil, da bo dosti, če se jajce tri minute kuha. Ko se je

vrnil, je stal filozof pri posodici, držeč jajce v roki, žepna ura se je pa kuhala v kropu.

Dunajski gledališki igralec Robert, ki je bil daleč znan kot sila spreten dovipnež, se je ponudil nekemu direktorju, ki ni nič poznal spretnosti mladega igralca v službo, da bi prevzemal vloge junakov v gledališču. Ravnatelj je bil v prav slabe volje, pa je zarezal nad njim: »Kaj? Vi hočete igrati n. pr. vlogo v drami Don Karlos?« Saj niti ne vem, če znate volu zaklicati »mu-ue!«

»Mu-u, gospod ravnatelj,« ga zavrne Robert in izgine.

»Doglejte mojster, kaj dela ta tepec!«
»Nič čudnega, saj vem, da jeclja.«

Truplo nemškega poslanika v Londonu v. Hoeseha v domovini.

Pod operacijskim nožem

Narava govori svojo nerazumljivo, strašno govorico.

Ne več v blodnje, ne!

Nekako nasproti se mota sestra okrog nekega priletnega pacienta. Samo kost in koža je še ostala. Dneve in dneve so mu izpirali želodec, včeraj so ga imeli petič na mizi. Zdaj bi mu pa tako rada postregla sestra, s čimerkoli. Slišim, kako jo prosi, naj seže pod blazino, tam je listnica in naj pogleda, ali so listine s pogrebnišnim društvom v redu, ali je vse plačano. Čemu, ga gleda sestra. Da ne bo treba plačevati pogreba, ji pojasni. Ona vzame in pregleda: da, vse je v redu.

Zeja, neugasna žeja! K studentem hlepé vročina kopnenja. Samo požirek studencine, nič drugega na svetu. In vroče blodnje se vrtinčijo prek pustinj. Nikjer ni videti vode, niti zamočvirjene zemlje; kaj so res vse reke na zemlji usahnile? Pač, tam v dalji nekaj curlja, z nekega holma prši mogočen cur. Tja, tja! Na vsi moč tečem in res dosežem tisti holmec. Nič, niti sledu o vrelcu. Plazim se po suhem blatu, tipljem, pregledam vsako jamico; in okrog in okrog, brez konca in kraja. Vendar: tam je vrelce, iz tal prši v mogočnem brizgu beli cur. Tečem, tečem, kakor

blazen; ko prisopiham bliže, vidim samo grm, nič drugega. Obupno se oziram, vsi vrelci so usahnili na zemlji.

Neopažena se približa sestra: »Zelite čaja?« — Da, čaja, kamelčnega, grenkega! — Nekdo stoka z nečloveškimi glasovi, drugega davi kašelj, tretji kliče kakor bi umiral.

Blodnje ne popuste, pozneje vidim, kollesje se vrti vse bolj počasi, skoro stoji. Zastirte silhuete se razmikajo in odpirajo se veličastni okviri. Čudovit sijaj stebrovja; bajno lepe lučke utripljejo iz stebrov, sijejo, nihajo pod pisane stropne in pravilčnih nijansah in barvah. Potem pa polagoma to nekam utone, sledi praznina, nakar se premikanje filma zaokrene. Od leve na desno se vrste slike, čisto počasi, nič več ne vrtinčijo. Le samo nekatere ujame in si jih zapomnim. Pošasten obraz centavra stoji tu in nepremično gleda; nato samo del neke skaze: mroževji zobje, pol nosa, pol očem, čelo liki trska. Ta spaka zelo dolgo stoji, preden se umakne naslednjemu prividu.

Jutro, dan! Sestra Perpetua prihaja. Tako je živahna ta sestra in izredno brižna se mi zdi. Vendar ne smem delati krivice drugim sestram vpričo tega. Vse so tako blage. Le kje se vzame toliko topline? Venomer iz goreva, nikoli ne izgori.

Zelite vinski šato, jajčka, juho, mleko? Vizita prihaja. »No, kako gre? Ste kaj spali?«

Temperatura je malce popustila. Kar ne zmorejo hladni ovoji.

Pogledam na tistega v kotu. Povsem mirno leži, okrog oči ima črne kolobarje.

Pokojno poteka čas. Okrog poldne se nekam pogreznem, nekam globoko. Nikake jasnine ne vidim, po sami neprodilni temi gajim. In silovito breme vlečem nekam v strmino; vlečem, vlečem, nikamor več ne gre. Končno me nekdo predrami. Nad sabo uzrem znan obraz. Smehlja se, ne, vrti se, naglo se suka v spiralah, slednjč ga obda kolo, in to kolo se vrti, vrti, z neznansko brzino.

»Me ne poznaš?«

Zdrmam se: »Poznam.« Zobje mi šklopota, glava težka, ves život premočen. In vendar je temperatura dokaj popustila. Film se ne ustavi. Samo priprem oči, se še vrti, jih odprem, vidim obiske — in ne vem več, so obiski film ali se suka samo pod zaprtimi očmi. Nerazumljiva govorica narave.

In še naslednja noč: same spirale, kollesje, film. Bila je noč od nedelje na ponedeljek, in še po svoje burna in nemirna. Junaki noža prihajajo, s hodnikov je slišati stokanje in tuljenje. Nekateri morajo takoj na mizo,

drugi čakajo, da se iztreznijo. So med njimi tudi taki, ki ne vedo kaj jim je; bili so pač zraven, v tepežu, morda tudi tepeni, ali pa so prav ti oklali druge in na ta način bi se radi odtegnili roki pravice. Tu so kaj kmalu gotovi: mrzla banja čudovito vpliva na razgrete bore.

Zjutraj zgodaj so prišli obhajati. Tri postelje so bile pogrnjene: dva fanta in en starejši. Videti so povsem zdravi, toda čez nekaj ur pojdejo tja, in se pripravijo za vse slučaje ...

Nekdo je že vstal, šive ima pobrane, lahko gre domov. In kakor si je želel te ure, vendar se obotavlja, nič se mu ne mudi. Doma je le doma, res, toda ne mati ne žena ne zmoreda take nege.

Čas se je hitreje zasukal. Vročine ni več, ne filma, ne prividov. Bog z njimi. Misli so se vrnile odnekod in vse drugače mineva čas. Kar urno se je zasukal teden naokoli. In pobrali so mi šive in mi podali roko: Srečno!

mč.

Jutri -

'Zakleta legija'